Завдання І етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії

25 жовтня **9 клас**

ТЕОРЕТИЧНИЙ ТУР (40 балів).

Тестові завдання (10 балів)

1. Який вчений геолог і географ вивчав післяльодовиковий рельєф Українського Полісся? *(1 бал)*
   А) С. Рудницький Б) Г. Величко В) П. Тутковський Г) К. Дубняк
2. Вкажіть азимут напряму протилежного до північно-східної сторони горизонту *(1 бал)*
   А) 315° Б) 135° В) 45° Г) 225°
3. В якій області України компактно проживають румуни? *(1 бал)*
   А) Чернівецькій Б) Рівненській В) Вінницькій Г) Миколаївській
4. Друга за кількістю населення мовна сім'я у світі? *(1 бал)*
   А) Індоєвропейська…Б) Алтайська В) Сіно-тібетська Г) Афро-азійська
5. Яка країна володіє найбільшими покладами міді у світі? *(1 бал)*
   А) Венесуела Б) США Г) Росія Д) Чилі
6. Останніми роками в Україні провідною зерновою культурою стала: *(1 бал)*
   А) ячмінь Б) соя В) кукурудза Г) пшениця
7. В яких областях розташовані такі національні природні парки? *(2 бали)*

Національні парки	Області
1. Єланецький степ	А. Харківська
2. Цуманська пуща	Б. Чернігівська
3. Мезинський	В. Сумська
4. Гомільшанські ліси	Г. Волинська
	Д. Миколаївська
1 – Д 2 – Г 3 – Б 4 - А	

8. Які країни є провідними виробниками таких видів сільськогосподарської продукції. *(2 бали)*

Культури	Країни
1. Молоко	А. Іспанія
2. Оливки	Б. Китай
3. Канола (ріпак)	В. ФРН
4. Рис	Г. Канада
	Д. Індія

1 – Д 2 – А 3 – Г 4 - Б

Описові питання (20 балів).

1. Улітку 2026 р. в Європі панувала аномальна спека. Які глобальні чинники обумовили тропічні температури і низьку вологість повітря? До яких негативних наслідків призвів період тривалої спеки? *(10 балів)*

Аномальна спека в Європі пояснюється у першу чергу глобальними змінами клімату і підвищенням середніх температур, особливо літніх. Ці показники для Європи є найбільшими у світі. У 2026 року надзвичайно потужний Ель-Ніньйо (супер Ель-Ніньйо) збільшив силу Азорського максимуму і зумовив надходження жарких і сухих тропічних мас з Африки.

Тривалий період з тропічними температурами (понад 30°С – вдень і понад 20°С – вночі) та без дощів зумовили ґрунтову посуху, пожежі в екосистемах, катастрофічне обміління річок і озер, танення льодовиків, втрату великої частини врожаю с/г культур, зменшення виробництва електроенергії на ГЕС і, навіть, АЕС, підвищення захворюваності і смертності, особливо у старших вікових групах.

2. Для людства завжди були характерні міграції, але у XXI ст. вони набрали безпрецедентних масштабів. Які причини міграцій? З яких регіонів світу походить найбільше емігрантів? Які країни приймають найбільше іммігрантів? Наслідки міграцій. *(10 балів)*

Причини міграцій: економічні, політичні (військові – вимушені переселенці, біженці), релігійні, екологічні. У зв'язку з глобалізацією і розвитком транспорту, політичної та екологічної нестабільності зросли потоки біженців.

Напрями найбільш масових міграцій: Латинська Америка – до США (хоча Д. Трамп ввів жорсткі обмеження); Африка, Близький Схід – до Європи; Південна Азія – до країн Перської затоки. Найбільше іммігрантів – США, заможні країни Європи, Саудівська Аравія, Канада.

Україна – країна еміграції, спочатку економічної а тепер політичної.

Наслідки еміграції дуже часто негативні, тому що виїжджає молоде активне населення, але вони часто перераховують великі кошти на свою батьківщину. Для перенаселених країн це часткове вирішення демографічних проблем.

Економічна імміграція здебільшого дозволяє країнам отримати додаткову робочу силу і підвищити ефективність економіки. Зате велика кількість біженців вимагає додаткових бюджетних витрат. Виникають суцільні райони розселення мігрантів з іншою культурою, мовою, релігією. способом життя.

Дайте короткі визначення понять: ландшафт; циклон; природні ресурси; субурбанізація; світове місто *(разом 5 балів).*

Вставте в текст пропущенні географічні об'єкти *(5 балів)*

Мандрівку річкою…*Південний Буг*. розпочинаємо з обласного центру міста…*Хмельницький*.., який розташований неподалік витоків річки. Далі за течією – невелике місто …*Хмільник*… яке є відомим курортом і схоже за назвою з попереднім обласним центром. Нижче м. Вінниці розташовані …*Ладижинська*. ТЕС і водосховище. При перетині давньої кристалічної структури *Український щит* . розташований національний природний парк *Бузький Гард* . При впадінні

річки в *Бузький (Дніпро-Бузький)* лиман до неї долучається найбільша притока р. *Інгул*..і розташоване велике місто …*Миколаїв* . А дещо південніше є залишки давнього грецького полісу *Ольвія.*

ПРАКТИЧНИЙ ТУР (40 балів).

ЗАДАЧА 1. Скільки людей можна забезпечити цукром, виробленим із цукрового буряка вирощеного на полі розміром 2 на 2 км. Врожайність буряка 550 ц/га, а вихід цукру складає 18% від його маси. Останніми роками українці споживають цукру приблизно 40 кг/особу. *(10 балів)*

4 км^2= 400 га

400 га × 55т/га × 0,18 =3960 т

3960 т /0,04 т/особу = 99 000 осіб

ЗАДАЧА 2. За даними таблиці розрахуйте такі показники: кількість населення країни на кінець року; народжуваність, смертність і природний приріст населення‰;сальдо міграції; щільність населення країни та рівень безробіття. *(10 балів)*

Кількість населення на початок року, млн осіб	40	
Кількість народжених, тис. осіб	840	***21‰***
Кількість померлих, тис. осіб	400	***10‰***
Кількість емігрантів, тис. осіб	280	***сальдо***
Кількість іммігрантів, тис. осіб	120	***-160***
Кількість трудових ресурсів, млн осіб	22	***безробіття***
Кількість безробітних, млн осіб	2,42	***11%***
Площа, тис. км^2	160	

Природний приріст 11‰, населення на кінець року 40 280 тис. осіб, щільність населення 250 осіб/км^2*.(хід задачі 9 балів)*

Чим пояснюється високий рівень еміграції? ***Високий рівень народжуваності, безробіття і перенаселення (висока щільність населення).*** *(1 бал)*

Робота із контурною картою (5 балів)

На контурній карті світу покажіть регіони з найбільшою щільністю населення. *(4 бали)* Які чинники вплинули на формування таких густозаселених ареалів? *(1 бал)* ***(Карта в додатках)***

Завдання на топографічній карті (15 балів)

1. Визначте прямокутні координати точок А і Д *(4 бали) точність визначення +/- 100м*

   ХА = 6066100; YA = 4313900

   ХД = 6065450; YД = 4311825

2. Визначте географічні координати точки Б *(2 бали) точність визначення +/- 2´´*
   φБ = 54°41´17´´; λБ = 18°05´25´´
3. Визначте абсолютні висоти точок А, Б, Д і перевищення між точками А і Б, Б і Д. *(3 бали) точність визначення +/- 1,5 м*
   А – 142 м, Б – 149,7 м (точне значення), Д – 155 м
4. Дайте характеристику поселення Терни. Які виробничі та інфраструктурні об'єкти розташовані в місті та його околицях? *(6 балів)*
   Терни щільно забудоване містечко з цікавою нерегулярною планувальною структурою. Місто має 9,9 тис. населення і є центром району. У центрі міста досить велика площа із церквою. На захід від міста – водонапірна башта. На північній окраїні міста розташовані вітряк, ТЕЦ, радіо-телевежа висотою 60м, бензозаправка та цукровий завод. На східній околиці міста проходить залізниця із залізничною станцією, автострада і млин (борошномельний завод).